

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és unnepek utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A kis birtok védelme.

(—a). Ha a liberális nemzetgazdasági politika támadása miatt a nagy birtok is védelemre szorul, mennyivel inkább rá van arra utalva a kis birtok! Ha a merkantilizmussal való küzdelmet, kellő segítség nélkül a 10,000 holdnyi óriási terület dúsgazdag ura sem bírhatja ki, hogyan állhatna annak ellen az egy-két sessióval bíró paraszt vagy kurta nemes!

A szabadság bűvös varázsu igéje meghozta a megváltást a magyar jobbágyságnak is. Kiszabadították őt a középkori hűbérrendszer súlyos bilincsei alól. Az urbéri megváltás urrá tette őt telkén. Az a telek, melyet atyái mint szolgák műveltek, az övé lett egészen, minden teher nélkül. Eladhatja, betáblázhatja azt, felszathatja egyenlően gyermekei között, nem köteles azt a legidősebbre hagyni, leányainak is adhat belőle egyenlő porciót.

Ily nagy szabadsággal ruházta fel a nagylelkű magyar törvényhozás a régi jobbágyot. Elődjek álmodni sem mertek róla. Sajnos, hogy éppen ez a nagy szabadság lett egyik oka a kis birtok pusztulásának.

A jobbágyság felszabadítása óta ide stova félszázad mult el. Érdekes lenne összeállítani hiteles telekkönyvi adatok nyomán a régi jobbágybirtokoknak jelenlegi birtokosait. Vajjon hány család akadna olyan, amely félszázadon át megtudta tartani birtokát? Akad-e csak 10% is?

A régi világban kisebb volt a szabadság, de nagyobb volt a jólét. Az alkot-

mány látszólag nagyobb szabadságot adott, de ezt a látszatot is nagyon drágán kellett megfizetni. Jött az adók irtóztató terhe egymásután. Került egy-egy rossz esztendő, — adósságot kellett felvenni. Kamatot is fizetni, adót is fizetni nem birt: el kellett adni egy részét az anélkül is kicsiny birtoknak. Később jött a gabonaárak hanyatlása. Amiért azelőtt 12 frtot kapott, most nem adtak többet 5—6 forintnál. Adója pedig azalatt négyszeresre növekedett. Mikor gyermekei közt megcsinálta az egyenlő osztást, ezek azt vették észre, hogy egyformán kis földet és egyenlően nagy terhet kaptak örökségbe. A legtöbb még az osztzkodásig sem vitte, — előbb megütötték a dobot a porta felett.

A kormányok pedig változtatják egymást, néha programot is változtatnak, de abban mindnyájan egyformán megegyeznek, hogy a földművelés érdekeit egyformán elhanyagolják és a parasztbirtok pusztulásával egyformán nem törődnek.

Pedig a földművelő országok alapja, konzerváló ereje a föld és Magyarország eminenter földművelő állam. Termelő népességének több, mint 60%-a mezőgazdasággal foglalkozik 30.600,000 hektár termőföldje van Magyarországnak, tehát körülbelül két millió hektárral több, mint Ausztriának. De míg ott 6 millió ember foglalkozik földműveléssel és erdőszelvéssel, addig nálunk a nagyobb földterületen másfél millió emberrel kevesebb él.

És csudák csudája Ausztriában, Németországban és Angliában a kormány és

a parlament vállalva fáradozik azon, hogy a kis gazdák baján segítsenek, nálunk pedig, ha valaki csak említi is a mezőgazdaság bajait agrár, feudál vagy pláne ultramontán hirbe esik.

Csak néhány nap előtt vettük hírét, hogy az osztrák pénzügyminiszter 15%-kal leszállítja a földadót. Mi lesz ennek a következménye? Az, hogy az osztrák gazda ennivel olcsóbban adhatja a gabonáját. Nálunk a tavalyi gazda-kongresszus csak 5%-os leengedést kért. Hallani sem akarnak róla. Inkább felemelik, hogy több jusson egyházpolitikai czélokra. Mert a liberális párt Deák Ferencz nemes intencióból származó jelszavát: »a haza minden előtt« oda módosította, hogy »polgári házasság minden előtt.«

Ugyancsak Ausztriában több tartománygyűlésen tettek indítványt a parasztbirtokok megmentésére. Karinthiában maga a herceg-érsek volt az indítványozó. Ezen indítványokban megakarják állapítani a minimumot, a legkisebb birtokegységet, melyen alul nem lenne szabad a telkeket eldarabolni. Igen helyes dolog. Ha csak középminőségű is a föld egy fél telekből is megél a család, bármily nagy számú legyen is; de ha kisebbekre osztják el tönkremegy valamennyi. — Azt is javasolják ezek, hogy ha nagyobb birtokkomplexumot adnak el, abból ki kell kerekíteni a javarészt, az eleső kisebb részekből pedig kormány-segéllyel parasztbirtokokat alakítani.

Németországban a gabona árak emelésére irányuló ismeretes Kanitz-javaslat

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

„Pas de chance!“

Irta: Max Nordau.

A régi »Hotel Dieu« bonczterme Párisban, a melyet 1872-ben leromboltak, nevezetes és barátságos hely volt. Hogy az ember odaérjen, számos lépcsőn fel és le, betegszobák előtt, nagy, magas előcsarnokokon és a léptek zajától visszhangzó, majd jobbra, majd balra hajló folyosókon, tovább egy fahidon át kellett menni, mely a Szajna egyik oldalága felett volt és összekötötte a kórháznak két épület csoportját. E hidon átmenve néhány percz múlva megérkezünk a földalatti helyiségekbe, a melyek az évszázados épület tömegnek legrégebbi részét képezik.

Ha elérkeztünk a lépcső aljához, mely a bonczterembe vezetett, egy szűk pinczehelyiségbe jutunk, a mely egy szűk nyílásból nyerte a világosságot. Jobbról látszott egy elrozsdásodott vasajtó. Ezen át jutott az ember egy körülbelül tíz méter hosszú és nyolcz méter széles bolthajtásos helyre. Két vasrácsos ablakon át ömlött be gyéren a világosság, de magát az ablakot csak akkor lehetett kinyitni, ha a Szajna vízállása nagyon alacsony volt, mert e pinczehelyiség a Szajna rendes víz színénél mélyebben feküdt és ha a Szajna csak kevésbé megáradt, úgy látni lehetett az ablak alsó része fölött néhány ujnyira a víz színét.

E helyiségben állandóan égtek a gázlámpák, melyek fényében az ember arca sápadt színben tűnt fel. A fekete-barnás falakat örökké ragadós folyadék borította, mely a folyó felé eső falon csöppekké gyalt össze.

A másik oldalon látni lehetett a vízvezeték, melyből a víz egy mosdó tábla ömlött, a melyben néhány darabszappan feküdt. Mellette lógtak a törülközők. Az ócska táblán volt a bonczterem házi rendje.

Oldalvást sorban állottak az asztalok. A bonczterem hátsó részében volt a keskeny üvegajtó, mely a halottkamarába vezetett, hol a fából összetakolt koporsók állottak.

Az egyedüli élőlény e szomorú helyiségben egy szép, fehér macska volt, mely barátságosan közeledett gazdája felé, ki öreg, sovány és kicsiny emberke volt és már harmincz év óta foglalkozik itten. Az öreg megőrizte vig kedélyét és foglalkozása közben vigan énekelt. Komoly, mondhatni melankolikus arca csak akkor volt, ha az elhunytak rokonai jöttek el hozzá, hogy elvigyék halottjukat. Figyelmes volt irántuk és nem tett semmit, a mivel kegyeletüket megsérthette volna.

A legtöbb orvosnak és diáknak szokása volt, hogy minden reggel, ha elvégezte vizitjét, lejött a bonczterembe, hogy megnézzze, »mi újság?«

Az 1877. év május havában volt, midőn szokásom szerint a leirt helyiségbe mentem. A macska az egyik sarokban ült és tisztogatta magát, az öreg Jean pedig a halottas kamarában dolgozott.

A bonczoló asztalok közül csak az egyik volt üres, a többi négy asztalon hullák feküdtek. Az első asztalnál éppen kutatták a halál okát. Egy pillantás a halottra elég volt, hogy felismerjem a halál okát. »Tüdővész!« Ez már olyan gyakori betegség és már olyan gyakran láttam a pusztításokat, miket az emberi testben véghez visz, hogy az ember ennél már meg sem áll. Elmentem az ötödik asztalhoz, a melyen egy nem mindennapi szépségű nő feküdt, melyet éppen fejlődésének legszebb szakában ragadott el a halál. Halálát nem előzhette meg hosszú betegség, mert tagjai teltek voltak és gyönyörű arcvonásait nem pusztította el a soványság. Bőrének színe fehér volt, mint az elefánt csont. Kerekded arcának vonásai az agonia következtében könnyed szenvedő kifejezést nyertek, melyeket a halál állandósított. Ajkai kissé nyitva voltak és mögöttük kicsiny hófehér fogai látszottak ki. Sötét szemei is nyitva voltak és tört üveges szemei tragikus tekintettel meredtek a semmi-ségbe. Fénylő fekete haja hátul egy csomóba volt kötve, a melyet több hajtű tartott össze és néhány hajfűrt pajzánul hullott sima homlokára, miként a kis, semmit sem sejtő gyermek sokszor vidáman játszik elhunyt anyja körül. A halál árnyéka nem törülhetett el teljesen az ifjuságnak öt körülvevő fényét.

Az ember azt hihette volna, hogy egy paroszi márványból faragott görög szobor fekszik előtte. Midőn közelebről megnéztem a holt testet, láttam karján a tetoválást. »Bálok Mária« ezalatt e száma e szavak állottak: »Pas de chance!« (Szerencsétlen vagyok!)

másodszor is megbukott ugyan, de kijelentette a kormány, hogy a középirtok védelmére hajlandó életbeléptetni a hitbizományok megfelelő formáját.

Angliában a most megnyílt parlamentnek több mezőgazdasági reformot helyezett kilátásba a trónbeszéd. A többi között megnehezíteni akarja a mezőgazdasági termékek bevitelét, különösen pedig intézkedni óhajt az elűzött ir bérlők visszatelepítéséről s a nekik nyújtandó oltalomról.

Az irek gazdasági helyzete közelebbről érdekel bennünket. Ami tönkre tette az ir gazdákat, ugyanaz pusztította el a magyar kisbirtokosságot. Csakhogy az ireknél éppen azért hozták be az angolok a birtok egyenlő részekre való eldarabolását, hogy ezzel tönkre tegyék a katolikus ireket; nálunk pedig a szabadság követelményeként, igazi jóakarattal ruházták fel a volt jobbágyokat a korlátlan rendelkezési joggal, mely veszedelmes eszköz lett a kezükben önmaguk ellen.

Az említett (1703-iki VI. t. cz.) angol törvény így szól: »Minden birtok, mely pápistának tulajdonában van, gavelkind; az örökség e pápista fiai közt egyformán oszlik meg s nem száll át a legidősebb fiura . . . Ha azonban ez a legidősebb fiu protestáns vallásu, megkapja az egész birtokot az angol királyság közjoga szerint«. És mert az irek ilyen hallatlan csábítás daczára is pápisták maradtak, elvesztették e lelketlen intézkedés következtében ősi birtokukat. A harmadik nemzedék már bérlő sem lehetett atyái földjén. És az ir kérdés, a homerule, ma is a legégetőbb kérdését képezi a szigetországnak.

Ismeretes, mit tett Napoleon, hogy megtörje a vele ellenkező érületű nemesesség hatalmát és megőrizze azokat, akik vele tartanak. A Code civil-be két §-t írtatott. Egyik arról intézkedik, hogy a birtok egyenlően osztandó meg a gyermekek között; másik létesíti a hitbizományt. Célját érte vele. Nem győzte

azért eléggé ajánlani a Code civil-t bátyjának, akit Nápoly és Szicília királyává tett. »Hozd be — ír neki — Nápolyban a Code civil-t; aki nem ragaszkodik hozzád, elpusztul néhány év alatt, — akit fenn akarsz tartani, az erősebb lesz általa.« És a szabadságnak ez a nagy ajándéka, amelyet ellenségei megsemmisítésére talált ki a lángeszű császár, tönkretette Franciaország kisbirtokosait. Azért ma Páris — Franciaország.

Ez nagyrészt nálunk is oka a kisbirtok pusztulásának. A korlátlan rendelkezési jog a valóságban ma már úgy néz ki, hogy kénytelen a gazda elárvereztetni birtokának romjait.

Néhány nap előtt előterjesztette a földművelésügyi miniszter a nagybirtokokról szóló jelentését. Tessék ilyen összeállítani a kisbirtokokról is. A földművelési tárca közelgő tárgyalásánál pedig ne elégedjenek meg azzal, hogy konszaltálják a mezőgazdaság válságos helyzetét, hanem hozzanak sürgős intézkedéseket a baj orvoslására. Joggal várhatja ezt az ország népe.

Apponyi indítványa.

A kuriának képviselőválasztási biráskodását szabályozó törvényjavaslat tárgyalására kiküldött külön képviselőházi bizottság közvetlenül az igazságügyi tárca költségvetésének leterjesztése után tárgyalás alá fogja venni Apponyi Albert grófnak ismeretes indítványát. A bizottság tárgyalásai iránt minden párt igen élénken érdeklődik.

A holt kéz.

A legfőbb ítélőszék azokra a törvényekre vonatkozólag, amelyek a szerzési tilalmat illetik, már 1869. szept. 3-iki teljes ülésén hozott 1506-os számú döntvényében kimondta, hogy ezek a szerzési tilalmára vonatkozó régi törvények elavultak és többé nem respektálandók; a telekkönyvi intézmény behozatala óta mindenkinek, akinek telekkönyvi bekebelezésre alkalmas tulajdona van, joga van azt be is kebeleztetni. Hanem azért Erdélyi Sándor igazság-

ügyminiszter nem respektálja a kuria döntvényét s a jogegyenlőség korában, szükségesnek tartja kijelenteni a szabadelvű pártkörben, hogy a felekezeti türelemmel megegyező dolog egy katolikus intézménynek nem engedni meg a vagyonszerzést Magyarországon.

A katolikus-párt gyűlése Belgiumban.

Brüsszelből írják, hogy tegnapelőtt tartotta meg a katolikus-párt a püspökök és az egyházmegyék küldöttjeinek jelenlétében első gyűlését a mechalai érseki palotában, a melyen tárgyalták a párt szociális akezióját és megállapították a működési tét, a melyen a konzervatív és demokratikus katolikusok XIII. Leo pápa encziklikáját szem előtt tartva haladhatnak. E gyűlésen több határozatot hoztak, mely mindkét politikai párt követelményeinek megfelelt. Elhatározták, hogy törekedniök kell, hogy munkaadókból és munkásokból álló vegyes bizottságok létesüljenek, a melyek a munkaadó és munkás között felmerülő ellentéteket elintézzék. Továbbá határozatilag kimondták, hogy támogatni kell azon társaságokat, melyek a lakásviszonyok javítására törekszenek és módot akarnak nyújtani, hogy a munkások előnyös feltételek mellett lakóházat szerezhessenek.

A határozatokat közölték a katolikus lapokkal.

A társadalom rekonstruálása.

Néhány évvel ezelőtt, ha hazánk egy egy városának társadalmi rétegeit újabbkori Diogenesként lámpással kutattuk volna is át, keresve is kevés olyan embert találtunk volna, a ki nek köz és magán élete a kath. vallás szempontjából kívánni valót ne hagyott volna maga után. Nem is csoda! a katolikus egyháziak és világiak között, magukat egymástól kölcsönösen, áthidalhatlan ür tántogott, a lelkipásztorok az anyakönyvekből ismerték hiveiket, s a hivek névleg papjaikat.

Nagy tévedés volna ezekért a körülményekért kizárólag a világiakat okolni. Autonomia hiányában összes joguk a mise hallgatásra és szentségekhez való járulhatásra szorítottak, ha ugyan ezek is jogoknak és nem kötelessé-

»Pas de chance!« Ugy tűnt föl előttem, mintha e szavak boldogtalan életét beszélnék el, a melyet csak néhány órával ez előtt a kórházban fejezett be. A feje felett levő papírosról olvashattam, hogy neve Balok Mária volt és alig tizenhét éves volt.

Az öreg Jean kérdéseimre azt felelte, hogy az éjszaka hozták csak a kórházba, ahol azonban nemsokára reá meghalt. A külváros egy tánctermében volt, hol egy fiatal emberrel heves féltékenységi jelenet idézett elő, de szenvedélyének kitörése közben ájultan összerogyott. — Miután hidegvízzel és illó szerekkel nem tudták életre kelteni, két barátja kocsira tette és elhozta a kórházba, a hol a szolgálattevő orvosnak az itt adott felvilágosításokat megadták. De a szép Mária nem eszmélt fel többé és most ott fekszik a bonczteremben.

Ennyit tudott nekem az öreg Jean mondani róla, de sokkal többet mondott a karján levő két tetovált szó: »Pas de chance!« Egy élet regényének czímét láttam e szavakban, melynek minden fejezetét csekély fáradsággal tört szembeiből, halvány ajkairól és hófehér testéről leolvashattam. »Balok Mária!« Neve is elárulta, hogy az idegenek egyike volt, kik Párizsba jönnek azt híven, hogy itt kedvező helyet találnak a létért való küzdelemre.

Atyja munkás volt Bellevilleben vagy a Montmartreon. Mária nyomorban született és egész nap játszott az utcán, este pedig hazajött és miután megette darab kenyérét, meghúzódott egy sarokban.

Tíz, tizenegy éves lehetett, midőn atyja be-

lépett a felkelők közé, anyja pedig követte a csapatokat mint markotányos és ápolónő. Zavaros idők voltak. Egy napon anyját a falhoz támasztva átlőtt mellet holtan találták, atyját pedig Ujkaledoniába küldték.

Mária egyedül maradt, rokonok, ismerősök nélkül, mint a fecskefiók, melynek a porban el kell vesznie, ha csak valamilyen csodálatos körülmény meg nem menti.

Mária ugyan nem vezetett el éhen. Szegény emberek adták neki ennivalót. Megtanult varrni, virágokat készíteni és nemsokára annyira vitte, hogy nem kellett már a jótékony szomszédok adományait ingyen elfogadnia.

Igy élt ő néhány évig, míg elérte tizenötödik évét és gyönyörű leány lett belőle.

De Párisban nem marad az ember büntetlen ha szép, fiatal és szegény. A kövezet minden köve kísértés reá nézve és minden sarokból integetett feléje a bűn. Nemsokára már nem egyedül ment munkájára és nem egyedül jött haza. Kellemetlennek kezdte találni életét régi jótéveivel és külön padlás-szobát bérelt Ettől fogva kezdődött élete, mely teljesen olyan volt, mint a többi párisi egyedül álló munkásnéké. Nappal munkás, éjszaka bál, verés a szeretőtől, éhség, nyomor, ének és öröm és a mi a fő: a tegnap és holnap teljes elfelejtése. Ez volt élete.

Az 1876-ik év nyarán volt, midőn egyik barátjával, a kit akkor éppen kegyeibe fogadott, kirándult St. Germainbe.

E gyönyörű helyre mindig szívesen jönnek Páris munkásnői. Mária egész nap énekelt és

nevetett. Este elmentek St. Germain egyik vendéglőjébe. Kísérője levetette kabátját és felgyürte ingének ujjait, mert nagyon meleg volt. Karján látszottak a különféle tetoválások, miként ez Páris munkásainál szokás. »Örökre a tied!« »Hű a sirig« és effélék voltak a karján. Máriának eszébe jutott, hogy ő is tetováltatja a karját.

— Tetoválj engem is a karomon! mondotta a munkásnak és midőn ez azt kérdezte, mit irjon karjára, azt felelte:

— Először a nevemet, hogy tudjam, fáj-e? Máriának volt tije és csakhamar találtak indigót is. Mária többször rángatózott karjával és néha-néha felsziszent, de mégis kitartotta és nemsokára ott volt neve a karján: Balok Mária.

— Tetováljak még valamit? — kérdé a munkás.

— Igen az évszámot. Öt percz után ott volt a név alatt e szám is: »1876«.

Mig a munkás apró sebeket ejtett karján, melyeket indigóval dörzsölt, addig a koresmáros ismét hozott bort és Mária ivott belőle, hogy elfojtsa fájdalmát. A munkás megnézte az egészsét.

— Meg vagy elégedve vele?

— Igen édesem.

— Nem akarsz még valamit? Egy név és szám — ez nagyon ostoba dolog, akard, hogy valami jegyet irjak karodra?

— Nem.

— Vagy talán valami jelmondatot?

geknek minősítendő. Hogyan érdeklődtek volna ily körülmények között vallásuk igazaiért, hiszen olyan dolgokért nem szoktunk érdeklődni, a melyekhez semmi közünk.

Három év alatt nagyot változott a világ. Az erős támadás, a melyet a kath. vallás ellen intéztek, felrázta lethargikus álmából a nemzetet, fellobbantotta a kath. öntudatnak a szíve mélyein már már végsőt lobbanó szikráit.

A kath. öntudat tehát felébredt. Ez egy oly tény, melyet csak az von kétségbe, akitől megtagadta a jó ég a látást. S ebben a siker oroszlán része a kat. köröket és kaszinókat illeti meg.

Azonban, őszintén szólva, még csak a kezdet kezdetén vagyunk, az eredmény ma még oly csekély, a symptomák annyira bántók, hogy a helyett, hogy megállapodhatnánk, fokozott erővel kell társadalmunknak a keresztényelvek szerint való rekonstruálásán dolgoznunk tovább. Ennek eszközei pedig: a kath. körök, a katolikusok összetartása és az autonómia.

A kath. társadalmi szervezkedésnek alfái a kath. körök. Ezek nélkül mi katolikusok olyanok vagyunk, mint a szétszórt kéve. Hazánk valamennyi felekezetének, még az alig pár százezer unitáriusoknak is van autonómiájuk, van presbyteriális rendszerük, nem panaszként hozzuk fel, csak mint tényt konstatáljuk, hol egymással érintkezhetnek, eszméiket kicserélhetik, egymást kiismerhetik, becsülni megtanulhatják, ügyeiket megvitathatják, érdekeiknek propagandát csinálhatnak; — nekünk katolikusoknak ezeken a körökön kívül nincsen semmi terünk. Épen ez okból azok égetőn szükséges volta nyilvánvaló. Átlátta ezt Lévy Imre kegyesrendi rendfőnök és 1889-ben megalakította az első kath. kört hazánk székesfővárosában. — Azóta gyors egymásutánban keletkeznek mindenütt az országban. S szerte-szét a nagy liberális szaharában úgy tűnnek fel, mint a kath. társadalomnak jótékony oázisai, a kath. gondolkodás, érzület és meggyőződés iskolái, a keresztény érdekek mindmég annyi fellegetérei. Számuk hat év alatt 323-ra szaporodott a következő érdekes egyházme-

— Igazad van. Jelmondatot — ez az. De mit? Hadd gondolkozzam utána.

A munkás néhány szerelmi mondást ajánlott, de Mária nem is hallgatott rá; Szentelen vidámságára bekövetkezett ennek az ellentéte. Melankolikus lett. Talán először életében gondolkodott élete felett és úgy találta, hogy nagyon szerencsétlen. Bizonyára rossz szellem ült a bölcsője mellett. Szegénységben született, szülők nélkül nőtt fel, szegény és bűn között él, mást nem remélhet, mint nyomort és szükséglet, ez örömtelen élete, cél és jövő nélkül.

Szemei könnyekkel teltek meg. Barátja megzavarta őt gondolataiban.

— Hát keress magadnak jelmondatot, ha az enyimek nem tetszenek! Ekkor megtalálta egész élete tartalmának kifejezését.

— Tetováld még a szám alá e szavakat: »Pas de chance!« Ez életem jelmondata.

»Nincs szerencsém, boldogságom.« Ez volt életének jelmondata és szomorú végének jóslata. Életének hajnalán, tizenhét éves korában meghalt a kórházban.

Ez a szép Mária története, miként álmodozva holtteste előtt elképzelttem.

Csakugyan így volt-e, nem állok jót érte. Annyi bizonyos volt, hogy előttem feküdt a gyönyörű leány holtteste és karján ott képlettek e szavak: »Pas de chance!«

A bonczolás kiderítette, hogy a szenvedély egy pillanatában megszűnt szíve dobogni.

Midőn a bonczteremből eltávoztam, úgy tűnt fel előttem, mintha az utolsó asztaltól egy szellem hangja kiáltaná: »Pas de chance.«

gyenkinti megoszlást feltüntető statisztikai táblázat szerint:

Egyházmegye	Kath. tud. egyi.	Kath. körök	Kath. ifj. egyi.	Kath. ének és z.-e.	Kath. legény-egyl.	Kath. munkás-e.	Páli sz. Vince-e.	Kath. Oltár-egylet	Kath. nő-egylet	Kath. jótékony-e.	Kath. temek.-e.	Összesen
Esztergom	3	16	1	11	3	4	3	4	2	5	5	52
Kalocsa	—	23	—	6	—	—	—	—	—	—	—	37
Eger	1	19	—	4	1	—	—	—	—	—	—	32
Pécs	—	16	—	6	—	1	—	—	—	—	—	26
Vác	—	13	—	3	—	—	—	—	—	—	—	23
Veszprém	—	17	—	2	—	—	—	—	—	—	—	20
Győr	—	8	—	4	—	2	—	—	—	—	—	18
Sz.-Fejérvár	—	15	—	2	—	—	—	—	—	—	—	17
N-Várad	—	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	15
Szatmár	2	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	14
Szepes	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	—	15
Erdély	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	13
Nyitra	—	7	—	3	—	—	—	—	—	—	—	11
Csanád	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	9
Szombathely	—	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	8
Kassa	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	6
Besztercebánya	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	5
Rozsnyó	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen	7	175	7	75	56	5	11	9	11	5	30	323

Szép eredményről beszélnek ez adatok, de összevetve hazánk vallási mappájával még mindig inkább elszomorító, mint vigaszt hozók. Vannak még egész megyék, hol egyetlen kath. kör sincs; a hol azok megalakítására daczára a kedvező viszonyoknak a mai napig egyetlen lépés sem történt, mivel a vezető férfiakat lenyűgözi, leparancsolja cselekvés szabadságukban a hivatalos hatalom, — az állam, ez az ezer karu polyp. Maguk a papok sok helyen nem csinálnak abból titkot, hogy az ébredő kath. öntudatnak és spontán lelkesedésnek csak azért nem mernek élére állani, mert féltik »jövőjüket.« Pedig a katolicizmusnak ügye talán csak megis előbb való volna az egyéni egoizmusnál?

Ha a kath. körök e fönnebb emlitemmel céljához hozzá vesszük még a humánus missiót, amelyek a szegényeknek erkölcsi támogatásával és anyagi segélyezésével és a hazafias missiót, melyet a nemzeti irányú közművelődés terén kifejt, — még eklatánsabbá, még vétekebbé válik e mulasztás.

Hiszen azon vádák, melyeket ellenükben felszoktak hozni; a centralizmus, aulikus törekvések, a magyar társadalomnak felekezetek szerint való tagolása, hangzatos dajkameséknél nem egyebek.

Különben is jegyezzük meg jól magunknak, hogy a felekezetek szerinti csoportosulás nem praedjudikál egy ország existenciájának és fejlődésének, főleg ha azokat az egyleteket, csoportokat ugyanazou tendenzia: »a haza minden előtt« vezet; de a felekezetienség, választalanság igen, mert már nem egy nemzetnek a sirját megásta.

Azaz egy bizonyos, hogy a ki ezekben a körökben megfordul, a ki azt nem csak a szutenirozott sajtó pszichológusaiából ismeri, annak levegőjével együtt magába szívja az igazi liberálizmust, mely áthidalja az állás és műveltség különbség emelte társadalmi korlátokat s megtanítja az embert egymásban embertársát nézni; úgy hogy ha majd az elfogultság jege fönt és alant egyaránt megtörik, majdha a hivatalos pressió, mely ma még sokakat visszatart a belépéstől elnémul, szép jövőnek néznek e körök eléje. —

A második eszköz a kath. összetartás; s épen ez az a mely téren még sehogysem vagyunk.

Mi katolikusok csak annyira tartunk össze, csak olyan mérvben mozdítsuk elő egymás érdekeit, mint hazánk többi felekezetei, s akkor a ker. társadalom megalakulásának e főbenjáró feltétele nem fog semmi kívánni valótlót hagyni maga után.

A kath. társadalmi szervezkedésnek harmadik eszköze az autonómia. Negyedszázados vajudás után a megvalósulás stádiuma kezdetéhez el is jutott már. A congressus összehívását elrendelő királyi kézirat legalább ezt sejteti velünk. Ama körülménynél fogva, hogy nekünk világi katolikusoknak teret fog nyújtani egyházunk világi természetű dolgainak elintézésében való jogaink gyakorlására, a kath. önértet felébresztésének, az egyház ügyei iránt való érdeklődésnek valóságos vis motrix leend. De a bizalmatlanság, melylyel bizonyos egyházi körökben eléje néznek, egy negyedszázadra újra visszadobhatja annak megalakulását.

A világiak »túlkapásaitól« nincs mit tartanunk. Izgága emberek minden bizonynyal fognak az autonómiai bizottságba belekerülni, de a higgadt, a józan konzervatív elem minden valószínűség szerint mégis többségben lesz. Elég garancia erre a többi vallásfelekezetek autonómiájának analog esete. ○

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Március 11.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Schöber Ernő, Perczel Béni, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Erdély Sándor, Fejérváry Géza báró.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a beérkezett irományokat, melyek tárgyalás és jelentéstétel végett kiadatnak az illető bizottságoknak.

Interpellációt jelentett be Holló Lajos a Vágó-féle díszmenet tárgyában.

Az ülés végén fog megtétni.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter: Benyújtja az alvincz-vöröstoronyi helyierdekű vasuti építési engedélyről szóló törvényjavaslatot.

Következik a napirend:

az igazságügyi tárca budgetjének folytatólagos tárgyalása.

*Lits Gyula: Felpanaszolja, hogy Fehérmegegyének egyik kiszögellő részén, rossz beosztással Moórott állítottak fel közjegyzőséget, úgy, hogy egyes községek a közjegyzői székhelytől 40—50 km.-nyire vannak. Azt hiszi, hogy most, mikor az új örökösödési eljárás úgy is megköveteli a közjegyzők szaporítását, e bajon könnyen lehetne segíteni.

Okolicsányi László: Nem szándékozik a költségvetéssel részletesen foglalkozni, csupán a benyújtott határozati javaslatokra nézve akarja észrevételeit megtenni. Visontai hat. javaslatát elfogadja, mert már valóban legfőbb ideje annak, hogy a börzei szédelgéseket, melyek mind nagyobb arányokat öltenek, végre törvényvel szüntessék meg. Elfogadja a Polónyi hat. javaslatát, mert a házasságkötéleki pörök terén igen nagy jelenleg a zavar.

Tompa Antal azt találja, hogy az igazságszolgáltatás államosítása előtti időkben, amikor a bírakat a független polgárok választották, azok a bírák jobban beváltak, mint a mostaniak. Ennek oka az, hogy ma a kinevezéseknél nincsenek tekintettel az egyesek képességeire. Ha a jelesebb ügyvédek közül ki is neveznek valakit, azt sem a bírói karhoz, hanem a miniszteriumhoz osztják be.

Szól ezután a közjegyzői intézménynél tapasztalható bajokról. A hiba itt is a kinevezésekben van. Mert kiket neveznek ki közjegyzőkké? Képviselőket, akik a dologhoz mit se értenek. A költségvetést nem fogadja el.

Ugron Gábor: Az ország egyik legtekintélyesebb bíróságának élén álló egyén eljárása állandó megbeszélés tárgyát képezi. A miniszter azt fogja mondani, hogy ne vádakat, hanem konkrét eseteket hozzanak fel. Felhoz ilyeneket is. Egy idő óta a budapesti büntető törvényeszkénél a tárgyalások alkalmával a védő ügy-

védők és a tárgyalást vezető bíró között folytonos összetűzések voltak, mert Zsitvay folyton terrorizálta úgy a védőket, mint a tanukat, s így nem az igazságot igyekezett kutatni, hanem az eljárást azon mederbe igyekezett terelni, amelybe neki tetszett. Felsőrol azután néhány konkrét esetet.

Visszaemlékeznek az Ábrányi-féle bűnpörré, s azon kifakadásokra, amelyeket akkor tett Zsitvay, amikor Czárán vizsgálóbíróknak azt mondta, hogy miért nem tartóztatta le az egész bandát (t. i. a Pesti Napló szerkesztőségét.) Zsitvay nemcsak a védőkkel, hanem még bíró társaival is gorombáskodik, s így a tapintatnak legkisebb mértékével sem bír.

Visszaemlékeznek a Csölics-féle bűnpörré, amikor Fayer László egyetemi tanárnak, a Jogtudományi Közlöny szerkesztőjének, mikor a tárgyalásra jegyet kért, azt mondta: Nem adok, mert szaklapnak itt helye nincs.

Kérdi a minisztertől, hogy mit tud arról, amit szelítiben beszéltek, hogy a Zsitvay hatáskörébe tartozó elnöki letétek a legnagyobb rendtelenségben voltak? Tud-e erről valamit a miniszter? Felhoz eseteket s ezek konkrét eseteit, hogy vizsgálat alatt levő foglyok a szabadlábra helyezési végzés meghozatala után csak 10—12 napra bocsátatták szabadon, mert Zsitvay elnöknek tetszett addig a végzéseket asztalán hevertetni. Emiatt azután nem Zsitvay, hanem Nagy Kálmán előadó bíró ellen indították meg a fegyelmi vizsgálatot, mikor pedig kiviláglott, hogy Zsitvay elnök a hibás, a fegyelmi eljárást egyszerűen beszüntették. Kérdi, hogy egy bírónak, aki ellen ilyen konkrét esetek merülnek föl, aki ahelyett, hogy az igazság kiderítésére törekednék, gorombáskodik védőkkel, tanukkal és bírótársaival egyaránt, van-e helye az ország első bíróságnak élén? Nem tudja megérteni, hogy ezt az embert a miniszter még elő is léptette. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök: Szólásra senki sem lévén följegyezve, a vitát bezárja.

Erdély Sándor igazságügy miniszter: Először Ugronnak felel. Kijelenti, hogy a vizsgálatot Zsitvay elnök ellen a kir. tábla megejtette s a következtése az lett, hogy a kir. tábla részéről a megtorlás megtörtént nem fegyelmi, hanem felügyeleti uton.

Védelmébe veszi Zsitvayt a gorombaságok vádjával szemben, melyet Ugron ellene emelt s azt mondja, hogy csak egyesek, izgatott hangulatuk folytán láttak Zsitvay szavaiban gorombaságot, s azért neki, aki Zsitvayt mint jó hírről ismeri, oka sem lehetett arra, hogy őt elő léptesse. Felel ezután a többi felszólalásokra. Első sorban Visontai tegnapi beszédjével foglalkozik. Szólt azt mondotta, hogy a vizsgálatok a vizsgáló-bírói intézmény behozatala óta megfelelőbb eredményt mutatnak fel, s ezt ma is föntartja. Nem hallgatott el semmit, ahol hiányok vannak s rámutatott mindenütt arra, ahol sürgős intézkedések szükségesek s hogy törvényjavaslatokat fog benyújtani. Nincs abban a helyzetben, hogy azokat a dolgokat, melyeknek teljes kifejlődésükre másutt is évtizedekre van szükség, szóló 1—2 év alatt megvalósítsa. Szól azután arról az ismét kitalált ellentétéről, mely állítólag közte és a keresk. miniszter között állítólag a börze-bírói vizsgálatot illetően fennáll. Kijelenti, hogy e tekintetben köztük semmi nézeteltérés nincs. Ezután szól Visontainak a börze-bírói vizsgálat tárgyában beadott határozati javaslatáról, melylyel szemben föntartja a máregyszer elmondottakat s azt mellőzni kéri.

Polónyinak válaszolva kijelenti, hogy egy hírlapi közlemény alapján ellene intézett támadásra nem reflektálhat. Azon vádjára vonatkozólag Polónyinak, hogy szóló az alkotmányjog megsértését követte volna el bírói hatáskör megállapítása által, az ellen tiltakozik, annál is inkább, mert a bírói hatáskört se rendeletileg, se másképen nem határozta meg. A Polónyi által benyújtott határozati javaslatra vonatkozólag megjegyzi, hogy a házasságkötéleki perekre nézve legcélszerűbb volna, ha modern alapokon nyugvó perrendtartásunk volna, de mert még nem akar e téren intézkedéseket tenni, mert a házasságkötéleki pereket később egy általános elvek alapján megalkotott perrendtartásban fogja fölvenni. Kéri a határozati

javaslat mellőzését s elfogadását a költségvetésnek.

Polónyi Géza: Elve a zárszó jogával, a fontosabb igazságügyi kérdésekre ohajt szólni. Határozati javaslatának célja az, hogy a házasságjog terén számos rendellenes állapot törvényileg szabályoztassék. A miniszter legulsóbb mulasztást követte el, mikor a házasságkötéleki perekre vonatkozó törvényt nem nyújtotta be, annál is inkább, mert mikor a házassági jogra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalták, akkor mindenki meg volt győződve arról, hogy ez a javaslat be fog nyújtatni.

Konstatálja, hogy a házasságjogról szóló törvény tárgyalása alkalmával az egyik félhivatalos lapban egy közlemény jelent meg, hogy ilyen törvény fog benyújtatni és konstatálja azt is, hogy ez nem történt meg, jóllehet a házassági jog érdekében égető szükség van rá, hanem a helyett a miniszter kiadott néhány törvénytelen rendeletet, melyek csak újabb terheket rónak a felekre. Áttér ezután a tőzsdebírói vizsgálat kérdésére. Sajnálja, hogy a miniszter még ma sem akarja belátni, hogy közte és a kereskedelmi miniszterium között óriási nézeteltérés van. Mindenki látja ezt, csak a miniszter nem akar róla tudomást venni, pedig a miniszter megfelelőnek tartja, a tőzsdebírói vizsgálatot akkor, amikor a kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy az ügy reformálása tárgyában anketet fog össze hívni. Ez a tőzsdebírói vizsgálat különben csak arra való, hogy a törvények kiadásával guzba verjék a magyar kisgazdaságot, tönkretegyék a magyar földbirtokos osztályt. Ez a bíróság intézkedik, anélkül, hogy ahhoz az iparkamarának akár a rendes bíróságnak közbeszólása volna, s egyszer azon fogják magukat észre venni, hogy a tőzsdebírói vizsgálat uzusa a kereskedelmi és ipartörvénnyel homlok egyenest ellenkezik.

Konkrét eseteket hoz föl arra nézve, hogy ebben a börzebírói vizsgálatban, amelynek tagjai tisztán börzianerek, s melyből a földbirtokos osztály egészen ki van zárva, mennyi visszaélés történik, s nemcsak a kereskedelmi és ipari törvényeket nem tartja be, hanem még a saját börzestatutumait is kijátsza. És ilyen körülmények között nem talál a miniszter semmi reformálandót a börzén? A miniszter azt mondta, hogy kiküldte Nagy Ödönt, hogy tanulmányozza a börzét. Három kérdést tett föl a miniszter Nagy Ödönnek, aki így kész marsrutával ment tanulmányozni a börzét. Nagy Ödön, aki igen kiváló ember, a kereskedelmi és váltótörvény-szék elnöke, amely törvényszéknél igen nagy a restancia.

Erdély Sándor: Nem!

Polónyi Géza: De igen. Ezt hivatalos adatokkal is tudja bizonyítani. Hát Nagy Ödön igen jól tudja, ha a börze bíróságot megszüntetik, akkor csak az ő munkaköre fog szaporodni, s nagyon természetes, hogy a börzebírói vizsgálat jónak találta. Kérdi, hogy nem tudott a tanulmányozásra kiküldeni a miniszter alkalmasabb embert? Számos esetet tud, hogy vidéki nők, orvosok, ügyvédek nejei, a börzebírói vizsgálat után elvesztik utolsó vagyonukat, mert mikor a tőzsdén a férjüket többé nem tudták lefőzni, akkor a gyöngébb nőket csalták hálójukba. Ha még ily körülmények mellett is ragaszkodik a miniszter a börzebírói vizsgálat fenntartásához, úgy a legkevésbé sem érdeklődik az ország legfontosabb ügye iránt, s így nem méltó arra, hogy betöltse azt az állást, melyet elfoglal. Kijelenti, hogy maga részéről, sem egyéni, sem politikai bizalommal nincs a miniszter irányában, miért is a költségvetést nem fogadja el, de elfogadásra ajánlja Visontai határozati javaslatát, valamint a magát is. (Hosszan tartó élénk éljenzés a bal és szélső baloldalon. Szónokot számosan üdvözlöik.)

Erdély Sándor, igazságügy miniszter: Azokra az esetekre vonatkozólag, melyeket Polónyi itt mint konkrét eseteket fölhozott, ő nem ismeri, s így nem is nyilatkozhatik. A házasságkötéleki perekre vonatkozólag megjegyzi, hogy a házasságkötéleki pereknél a bírói illetékességet nem rendelet, hanem törvény szabályozza. Ajánlja a beadott határozati javaslatok mellőzésével a költségvetés elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Elrendeli a a szavazást és pedig először a határozati javaslatokra.

Visontai és Polónyi határozati javaslatait a ház többsége mellőzi a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Következtek a részletek.

Elnök: az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után nagyon érdekes interpelláció következett.

Holló Lajos ugyanis a Vágó-féle milleniumi felvonulás elmaradása miatt interpellált.

Az interpellációra báró Bánffy Dezső miniszterelnök azt felelte, hogy az országos bizottság hivatalos elvonulából kizárta a Vágó-féle felvonulást, de társadalmi uton véghez lehet azt vinni és így maga is szívesen fogja segíteni.

TÁJÉKOZTATO.

M á r c z i u s 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
15. Rabsegélyző egyesület közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Winckler István gyulai kir. törvényszéki bírót a gyulai kir. törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesül nevezte ki.

* **A kisjenői László-kápolna.** József főherceg, mint már említettük, egy kápolnát építtet a kisjenői rengetegnek azon a szomorú emlékü helyén, a hol László főherceget a véztes szerencsétlenség érte. A diszes kápolna építéséhez szükséges anyagokat már összehordták a kijelölt helyen s mint az Aradi Híradó jelenti, a napokban hozzáfognak az építési munkálatokhoz.

* **A városház terveinek bírálatára.** A városház terveinek felülbírálatára Nagyvárad város tanácsa meghívta Ybl Miklós egyetemi tanár, műépítész is. Az országos hírv. műépítész tegnap értesítette a várost, hogy április első napjaiban lejön Nagyváradra s szíves készséggel részt vesz a tervek bírálatában.

* **A vízvezeték kiterjesztése.** A vízvezeték ellenzői is mindjobban belátják a fontos közegészségügyi intézmény hasznos voltát. Utóbb Czinege-Kis-Fürdő és Malom-uteza lakossága kérte a várost, hogy ez utcákra is terjeszszék ki a vízvezeték csőhálózatot. A közgyűlés helyt adott a kérelemnek s felhívta a vízvezeték építő Walsér céget, hogy a megállapított egységáráért építsék ki ezekre az utcákra is a vízvezeték csöveket. A Walsér cég hajlandónak nyilatkozik az egységáráért a csöveket lefektetni s a munkálatot azonnal megkezdik, mi-helyt az időjárás erre nézve kedvező lesz.

* **A halás Ferdinánd.** Ferdinánd bolgár fejedelem még ebben a hónapban Pétervárra megy, hogy a csárnak megköszönje elismerését. A csár előtt veszi sorra a szultánt, a ki egy török ezred tulajdonosává fogja kinevezni. A csár után pedig a feleségét veszi sorra Ferdinánd, a ki a Rivierán busul a szófiai nagy eseten.

* **Gróf Wenckheim Frigyesné a »vörös kereszt«-nek.** A magyar vörös kereszt-egyesület igazgatósága gróf Csekönics Endre elnöklete alatt ma rendes ülést tartott. Az utolsó két hét alatt beérkezett ügyiratok kerültek előadásra. Ezek között érdekes az, amely a gróf Wenckheim Frigyesné jótékonyágáról emlékezik meg. A nemes grófnő ugyanis Kigyóson tizenkét ágygyal kórházat rendezett be, a melyet háboru esetén díjtalanul enged át a vörös kereszt-egyesületnek, illetve saját költségén fog abban gondoztatni sobesülteket. A kórház orvosa dr. Hajnal Albert lessz, a tudósítási teendőket Széchenyi Lajos és Kázmér fogja teljesíteni. Az igazgatóság a nemes lelkű urnőnek köszönetet szavazott.

* **Nagyvárad a kiállításán.** Már említettük, hogy Nagyvárad városa az ezredéves kiállításra felküldötte a város jótékony intézeteire vonatkozó adatokat és ez intézetek épületeinek rajzait. A mérnöki hivatal most pótlólag felküldi a Szent-József intézet, a g. kath. szemi-

nárium, a kereskedelmi kóroda, az izr. kórház és a dr. Grósz-féle szemgyógyintézetre vonatkozó adatokat. Ezekhez csinos tervrajzok, ezenkívül a Szent-József intézetnek csinos fénykép felvétele van mellékelve.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai **Tippmán Péter** nyug. gazdatiszt hülttetemeit tegnap délelőtt. Ugy a temetést, mint az olasz plebánia templomban tartott gyászmisét **Dencs János** esperes-plebánus végezte segédlettel, mely után a peres-plebánus borított koporsót a Concordia temetkezési intézet gyászkozsijára helyezték s kivonult a halottas menet az olasz temetőbe.

* **A Felix-fürdő fejlődése.** A közeli Felix-fürdőben nagy átalakításokat terveznek együttesen a tulajdonos premontrei kanonokrend és a bérlők. A jászóvári praelatus egy csinos kápolna építését tervezi a valláserkölesi érület ápolására és a fürdővendégek lelki szükségleteinek kielégítésére. — A régi Félix-forrás felett levő épületet lebontják s helyére három tágas bazint, kádás fürdőket és pihenőket építenek. A lebontott szobák helyett a jelenlegi Amerikán túl még egy épületet emelnek s így lesz két Amerika, Észak- és Dél-Amerika. — A Bálint-forrás felett egy 12 méter magas viztoronyt építenek, a közszükséglet czéljaira. Próbát tesznek, hogy a vizömlés erejét fel lehetne-e használni villanygép hajtására; ha ez sikerülne, az egész fürdőtelepet, a helyiségeket villanyvilágítással rendezik be. A munkálatok keresztül-vitele czéljából Knuth budapesti vállalkozó megbizottja lejött a Felix-fürdőbe.

* **Rimanóczy artézi kutja.** Rimanóczy Kálmán tudvalevőleg fürdője előtt, a körösparti korzón artézi kutat szándékozik furatni, sőt már a múlt ősszel a furási munkálatokat meg is kezdte. A tárgyalások során az aradi kultur-mérnökség elé terjesztették az artézi-kut furásának engedélyezése iránti kérelmét. A kultur-mérnökség értesítette a várost, hogy az engedély megadható, sőt a furás engedélyezését ajánlja a városnak.

* **Kocsis logika.** Kriszta Juon, Petul István bérkocsi tulajdonosnak kocsisa részeg fővel ment, haza tegnap a kocsmából. Agazda látva kocsisának állapotát, nem akarta kiengedni a házból, pedig ő minden áron bakra akart ülni. Petul István azonban nem hallgatott a részeg emberre és a másik emberét küldte el a Kriszta Juon kocsijával. Mikor ezt Kriszta Juon látta, hogy erővel otthon tartják, a kocsit mindkét lámpáját a földhöz verte. Mikor tegnap ezért gazdája feljelentésére a rendőrbiztos kérdőre vonta, azzal mentegelődzött, gondolta hogy a másik kocsis ugyanis eltöri a lámpákat, nem akarta, hogy annak kára legyen, azért törte el maga.

* **Esküvő.** Gelbán Antal mező-peterdi gazdálkodó tegnap kötött házasságot Grosz Bernáttal b. bősörményi bérlő leányával Esztivel. A lakodalmon városunkból is voltak jelen.

* **Az Orsolya-szüzek a kiállításon.** Az Orsolya-szüzek nagyváradi zárdájának tagjai két gyönyörű kézi munkát készítettek a millenniumi kiállításra. Egyik a nagyváradi lat. szerzetes püspökséghez tartozó megyék czimerei, a másik egy remek himzésű oltárterítő, melynek aranszegélyét különben már több mint száz évvel ezelőtt készítették a Váradra jövő Orsolya-apácák. Mindkét tárgyat Kuncz József és társai cég Szent-László-téri üzletének kirakatában szemléli naponként a nagy közönség. A himzett czimerek nagy képalaku, üveggel borított rámban vannak elhelyezve. Főm. Schlauch Lőrincz bibornok püspök czimere, közepén a magyar czimer, alatta Békésmegye czimere, jobbról felül Hajdu, alul Szatmár, bal oldalon felül Szilágy, alul pedig Biharmegye czimere. A czimerkép felett van elhelyezve az arany himzés, mely eredetileg egy miséző ing alja volt és még 1722-ben készült. Az ing később elfoszlott és a himzést most egy oltárterítő díszítésének csinálták meg.

* **Márczius 15-ike Belényesen.** A belényesi állami leányiskola márczius 15-ikén d. e. 11 órakor ünnepélyt tart a következő tárgysorozattal: 1. Hymnusz. Éneklí az iskolai dalkör. 2. Ünnepi megnyitó. Tartja az igazgató. 3. Mit ünnepelünk márczius 15-ikén? Felolvassa Szathmári Olga VI. o. t. 4. Magyar dalok. Előadja a dalkör. 5. Magyar zászló. Posától. Szavalja Boros J. IV. o. 6. Tramway négy kézre zongorán előadja Kretz Margit IV. o. és Gera Ilona VI. o. 7. Márczius 15. Szavalja Finkelstein Helén IV. o. 8. A kürt szava. Előadja a dalkör. 9. Keleti történet. Fülöptől. Szavalja Gera Ilona VI. o. 10. Petőfi. Posától. Szavalja Bernáth Ilona III. o. 11. Hunyadi induló. Erkelől. Zongorán előadja Kretz Margit VI. o. és Erdélyi Frida VI. o. 12. Kossuth álma. Posától. Szavalja Illyés Erzsike V. o. Szózat. éneklí az összes növendékek.

* **Furcsa felség-kérvény.** Habzsuda György debreczeni lakos, de máskülönb Nyiregyháza házbirtokos, egyikét írta a legmulatságosabb felség-folyamodványoknak, a milyekkel némely alattvalók szokták szorakoztatni a kabinet irodát. A derék Habzsuda György az ő erős jobbágyi hűsége jeléül egy kis gyermeket ajánlt fel uralkodójának s a kis Habzsuda arczképét tájékoztatás végett előre felküldötte a királynak, sőt az országgyűlést és a pápát sem mulasztotta el értesíteni az ajándék mivoltáról. — Történt azonban, hogy a királynak szánt gyermek nehéz betegségbe esett, a mi szűgyen pírrel öntötte el az öreg Habzsudának arczát. — Szegény, nyomorult ember lévén, nem telik orvosra. Ezer forint kölcsönt kér tehát a királytól tiz esztendőre, azonban a kabinet-iroda minden megjegyzés nélkül visszaküldötte a folyamodványt, mely szórul-szóra így hangzik.

T. Királyi Törvényszék.

Én alulírot már többször alkalmatlankodtam soraimmal hol Felségünk a királyunknál, hol a 13 ik Leo Pápnál és sokszor, hol egyik hol másik főuraknál, Budapesten lévő országházunkban, de az értetlen leveleimre mai napig még egy szó választ nem érdemeltem, jó lehet, hogy csak himezés és habozás volt az írásom, mert a néma gyermeknek is az édes apja sem tudja, hogy mi baja.

Tekintetes Királyi Törvényszék nehezen esik magamat vád alá ejteni, de ha maga a törvényszék úgy kívánja, úgy akkor kénytelen leszek előállani, egy kis gyermeket ajánltam ő Felségének az az a magyar koronás királyunknak a kis gyermekét arczképét már fel is küldtem Bécsbe a királyhoz és Rómába a 13-ik Leo Pápnak s egyet Budapestre az országházba küldtem. Így tehát nem tudom, hogy miféle himezést és habozást tettem, mikor az egész dolog maga magát leírja és ábrázolta. A szűgyen pír fut végig az arczomon most, midőn panaszkodásra nyílt fel az ajkam, mire nem voltam elkészülve, a kis gyermek nehéz beteg lett és az orvoslását nem teljesíthetem mivel magam is nagyon gyenge vagyok, a munka utáni keresettől csak majd nem egészen elestem így költségem nincs hogy orvost hívasak, csak ami a mult-kori orvoságából megmarad azzal gyógyítom egy fél üveg méreg és még magam hozok néki csikó és számár máj cseppel vegyített álkörmöst szive erősítésére, mivel a belső érzelmeim ő felségének óhajtja felnevelni és átadni a gyermeket. A kis gyermek véget és az magam gyengeségem végett vagyok kénytelen felkérni a Tekintetes Királyi törvényt, felkérni, hogy az Isten és az ember törvénye első és utolsó paragrafus értelmében sziveskegyenek orvosokat saját kérelmemre küldeni és ha lehet a kis gyermeket, megmenteni a haláltól. Ő Felségét pedig a királyt arra kérném hogyha kegyeskedne 1000 forintot 10 évi visszafizetés mellett szavamra az ország pénzéből megszavaztatni és 10 évig szabad ipar kivetés nélkül engedélyeztetni.

* **Vasutasok millenniumi öröme.** Az már kétségtelen, hogy a vasutasok egyelőre és bi-

zonytalan időre az előléptetéstől elestek. Ezzel szemben a közlekedési miniszter azzal a reorganizációval sietett nekik kedveskedni, hogy rendeletet intézett az összes főnökségekhez, melyben tudatja, hogy ezredéves dícső mulunkra és egyéb szolgálati körülményekre való tekintettel ez idén senki fia, a ki vasuti, szabadságot nem kap, még ha hitelesen igazolja is anyósának gyászos elhunytát. Fizetésemelés helyett tehát szabadságvesztés Dániel Ernő millenniumi ajándéka a vasutasoknak.

* **Eljegyzés.** Ékes Zsigmond sárándi földbirtokos, m. kir. tartalékos honvéd hadnagy eljegyezte Székelyhidról özv. Zabolai és szavai Császár Albertné urnő, született kadicfalvi Török Ilona leányát Irmát.

* **Panasz a sár miatt.** Az olvadás után utczaink legtöbbjét bokáig érő sár borítja. Különösen nagy sártenger van az olasz temetőbe vezető uton, a hol pedig naponta a temetések alkalmával nagy közönség kénytelen körbeledni s kénytelen gázolni a bokáig érő sárban. A másik panaszban a Porond lakói sorolják el azokat a falura beálló állapotokat, a milyen Pál-utczán van. A feneketlen sártól a harmadik utczára kénytelenek kerülni, hogy az araszos sarat némileg kerüljék. A mérnöki hivatal jóakarátára apellálnak, hogy megmentse őket a nagy sártól.

* **Fakereskedés.** Az elmúlt év vége felé egy nagyváradi fakereskedő czég telepengedély kérese alkalmából Nagyvárad város törvényhatósága szabályrendeletet állapított meg, s ebbe belevette, hogy fakereskedés csak a város által ily czélra kijelölt »Fafüzésen«, Ujvároson a Körös mellett állítható fel. A szabályrendelet ellen Mihely Adolf bizottsági tag felebbezett, s értemesnek tartván a szabadereskedelem és Nagyvárad fakereskedelmére a telep helyének illetén megszorítását. A felebbezésre tegnap érkezett meg a válasz a minisztertől. A felebbezésnek az indokok alapján helyt adott s a szabályrendeletet nem erősítette meg a miniszter.

* **Bezárt óvoda.** Biharról írják, hogy az ottani óvoda még mindig be van zárva, mert az előjáróság nem akar tüzelő fát adni. Az esetet feljelentették a tanfelügyelőségnek, de az még mindig nem ért rá intézkedni ez ügyben.

* **A sorsjáték második főnyereménye.** A nagyváradi tőzeglet tárgy sorsjátékán Tomczky Irma k. a. nyerte meg a második főnyereményt, egy 200 frt. értékű ezüst kávékészletet.

* **Fontos méhészeti találmány.** Szabó János érendrédi gör. kath. lelkész, ki már több találmánya által ismeretes a méhészek előtt, olyan lépet talált fel, mely a mézet a kaptár belsejében önműködőleg kicsepegteti, az az lecsapolja. A feltaláló bizik benne, hogy találmánya a praktikus méhészben sikert fog aratni.

* **Elveszett.** A megyeház folyósójáról tegnap délután elveszett egy selyem esernyő. A megtanuló, ha a tárgyat a rendőrségnek átadja, 3 forint jutalmat kap.

* **A ciprusi kincs.** Ciprus szigetén Stéllia faluban a mult napokban néhány paraszt szántás közben roppant értékű aranykincsre bukkant. Kis barlangra akadtak, a melynek bejáratánál sok szinaranyból készült apró állatokat ábrázoló szobrocskát leltek. Találtak azonkívül nagymennyiségű, összesen vagy 20 kilogramm súlyu aranyrudat. A parasztok titokban lakásukra szállították a leletet, a hatóság azonban neszét vette a dolognak s lefoglalta.

* **A Vágó-féle díszmenet ügyében** az utóbbi napok alatt kedvező fordulat állott be. Ugy látszik az érdeklődés ismét a szép terv iránt fordul s a külföld is élénk figyelemmel kíséri a történeti felvonulás eszméjét. Legujabban ugyanis tömegesen érkeznek az ajánlatok, különösen a bécsi és londoni cégektől, meg társulatoktól a művészhez, melyek szerint az illetők — persze különböző feltételek mellett, hajlandók volnának a vállalat finanszírozására és a mi legalább is meglepő, már az udvari körök is tanujelét adták a díszmenet iránti érdeklődésüknek. Sőt a kormány se vonta meg erkölcsi támogatását, noha a Piombo-eset óta bizonyos tartózkodással foglalkozik a művé-

szeti ügyekkel. — Hogy Vágó Pál eszméje az idegen sajtóban is viszhangra talált, mutatják azok a meglehangu cikkek, melyekben egyes külföldi folyóiratok, különösen a párisi Modern Kunst ismertetik a művész vázlatait. A terv elejtéséről szóló hírek ezek után koraiaknak bizonyultak és különben is a terv sorsa fölött még csak ezután fog dönteni a felvonulást rendező országos bizottság, mely Andrássy Tivadar gróf elnöklése alatt az eddigi megállapodás szerint szombaton fog összejúlni a művész józsefköruti lakásán.

* **Nines jég.** Még csak két héttel előbb sok bakfis és matura elé készülők deák érdeklődését, forró vágyát képezte, s ma már végpercei közelednek; kimondották rá az elpusztulást, mint visszavonhatlan ítéletet. Nincs kegyelem — a napokban visszavonhatlanul agyon bunkózzák a Városliget jegét. A 40 cm. vastag jégkéreg már csak akadály a csolnakázni vágyóknak. Míg teljesen elolvad, sokáig kellene várni. R á t k a y József pedig már teljesen elkészítette a csolnakokat, szandolinokat, hogy az enyhébb idő beálltával is megtanálja az ifjuság s az evező sportot kedvelő közönség az élvezetet.

A Hunyadi-malom válsága.

— Elhalasztott közgyűlés. —

N a g y v á r a d márc. 11.

A már hónapok óta válsággal küzdő Hunyadi-malom részvénytársaságnak ma lett volna a közgyűlése, — ha az igazgatóság jónak nem látta volna a közgyűlést elhalasztani.

Lapunk tegnapi számában rámutatunk azokra a pénzügyi nehézségekre amelyekkel a részvénytársaság élet-halál harczot vív, — s éppen ezért kissé merész dolognak tartjuk ezt a fordulatot, amelyre a malom vezetősége; elhatározta magát. Utóvégre lehetséges, hogy az ujonnan összehívandó közgyűlésig sikerülni fog annyira rendbehozni az ügyeket, hogy a felszámolás, az elkerülhetetlen felszámolás nem fog szenzációt kelteni, — de a kockázat is lehetőségen nagy, főként ha a nagy buzgalommal megindított tárgyalások nem fognak a kívánt eredményre végződni.

Már délelőtt bevezett tény volt, hogy a részvénytársaság nem fogja megtartani a közgyűlést. Szinte a kétségbeesés kapkodáshoz hasonló volt az az idea, hogy új részvényeket fognak kibocsátani, számítva a közönségnek pénzügyekben oly sokszor tanúsított tájékozatlanságára. Senkisémet volt hajlandó új részvények jegyzésére, a kísérlet dugába dőlt s így a mai közgyűlésnek, ha megtartották volna, igen szomorú tényeket kellett volna konstatálnia.

Mindenki azzal a tudattal ment ki az elhagyatottan álló telepre, hogy a közgyűlést nem fogják megtartani. Még maga az elnök, Szécsenyi Jenő apátkanonok sem ment el a hirdett közgyűlésre, amelyen különben több volt a hírlapíró, mint a részvényes. Ebből a tényből már magából is kiviláglik, hogy a közgyűlés elhalasztása kicsinált dolog volt.

Megjelentek a részvényesek közül: Sipos Orbán, Csanak Jenő, Mezey Mihály, Döry Ferencz, Földiák Lajos, Rónai János, Glázer Gyula, Földiák Gyula, dr. Dezső Sámuel, Schuk Jakab, Diósi Lajos, Nagy Mihály, dr. Radó Ignác és Löv I. József.

A közgyűlés előtt deponáltak az igazgatóságnál 432 részvényt, azaz a kibocsátott 3000 drb részvénynek alig hetedrészét s így el kellett halasztani a közgyűlést.

Tény, hogy a részvények közül csak 437 darab van Nagyváradon, a többi — — másutt. Hol voltak ennél a közgyűlésnél azok a részvényesek, akik a múlt év május 14-én a közgyűlésen olyan nagy befolyással intézkedtek a malom ügyeiben? Hol maradtak a felügyelő-bizottsági tagok és póttagok, akik közül egyik-másik tavaly még 120 részvényt is deponált és szava-

zott, — pedig egy krajczárja se volt a malomban. Tavaly még a strohmanok adták le fölösleges szavazataikat, ma már a felügyelő-bizottsági tagok se jelentek meg az előre hirdett közgyűlésen.

A közgyűlés elhalasztásáról különféle verziók keringenek a városban. Akadt, aki azt mondta, hogy pénzt kapott a részvénytársaság, s ezért nem tartotta meg a közgyűlést; mások szerint kétezerrel több részvény — el van zálogosítva. Mások szerint pedig a malom nagyban egyezkedik a budapesti pénzpiac néhán hatalmasabb alakjával.

Nem akarunk eléje vágni a dolgok rendes menetének, s ezért a malom további sorsáról, valamint a részletekről csak holnap fogunk beszámolni.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ²⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este ² 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ¹⁴ d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ³⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³³ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskó h felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vaskó h - Belényes felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e., 9 ⁰⁰ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

EGYLET.

Népkör Komádiban. A belügyminiszter a komádi népkör alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátva, kézbesítés végett leküldötte a megye alispánjához.

Mérnök asztaltársaságok összejövele. A mérnök és építész asztaltársaság tagjai f. hó 14-én a »Bazár« vendéglő éttermében rendes összejövetelt tartanak melyre a titkárság az összes kartársakat meghívja.

Ezredéves kiállítás.

A Batthyány-kincsek a kiállításon. A napokban több vasuti kocsi csomagolva érkeztek a történelmi kiállításba az ősi Batthyány-család történelmi műkincsei. A hazafiasan gondolkodó herceg Batthyány-Strattmann Ödön mindent rendelkezésre bocsátott, amit csak kincses-gyűjteményeiben a szakérteűk a kiállításra alkalmasnak találtak. Számos nagyértékű, drágakövekkel ékesített fegyver mellett régi butorok, nagybecsű képek vannak, továbbá egy vert ezüstből való házi oltár, valódi gyöngyökkel borított diszruhák, a hős Batthyány Károly harczaiban szerzett temérdek hadi-zsákmány, köztük három pompás török sátor stb. Összesen közel kétezer tárgy az, ami e hatalmas oligarche-család fényes múltjáról tesz majd tanubizonyosságot. Ezeket kívül kiállításra kerül-

nek a család körmendi híres levéltárában őrzött páratlan becsű régi okiratok is, melyeket semmiféle mesés áron se lehetne megváltani.

A történelmi kiállítás őrzése. A kiállítás történelmi főcsoportjának történelmi jellegét belső tartamán kívül a külső vonatkozások is emelni fogják. Erre a célra szolgálnak többek közt azok a kosztümök is, melyeket a történelmi főcsoport őrei a kiállítás tartama alatt viselni fognak. E kosztümök a XVII. századbeli magyar viselet után készülnek s a következő részekből fognak állani: kék, feszes nadrág, megyszínű atilla kék ujjakkal és ezüst sujtással (a felvigyázókén arany sujtással) barna prémes kucsma tollal, sárga fűzős bakancs és fekete szíjöv a magyar czimerrel. Az őrszemélyzet fegyvere az alabárd lesz, még pedig eredeti fegyverek, melyeket számszerűen hatvan darabot herceg Esterházy Pál fraknói fegyvergyűjteményéből engedett át. A kiállítás történelmi főcsoportját tehát történelmi becsű fegyverekkel fogják őrizni.

Látogatás a történelmi főcsoportnál. Herceg Esterházy Pál tegnap jószágkormányzója kíséretében ellátogatott a kiállítás történelmi főcsoportjához, ahol főként a saját költségén berendezendő Esterházy-termek munkálatait tekintette meg. A herceg kiváló érdeklődésének jele az a számos műkincs és történelmi emlék, melylyel a kiállításban részt fog venni. Az épületek teljesen berendezett helyiségei felettébb meglepték s a legnagyobb dicsérettel nyilatkozott a történelmi csoportról, melyhez hasonló az eddigi kiállításokon még nem látott.

A magyar háziipar törzskönyve. Ugyanakkor, mikor a háziipar számára nagy és rendszeres kiállítást határoztak el, a kereskedelmi miniszter elrendelte a magyar háziipar törzskönyvének elkészítését. A nagy munkát Dr. Kovács Gyula egyetemi magántanárra bízták, aki már teljesen elkészült vele. Egy hatalmas könyvet állított össze, a melyben iparágak, valamint megyék és községek szerint csoportosítva megtaláljuk, hogy bármelyik iparágat hol kultiválják, melyik vidéken, hány család, hány ember, mennyit állítanak elő, hol kerül piacra stb. Viszont a községek szerint való csoportosításban meg van Magyarország minden községének minden háziipara az összes adatokkal. A hasznos munkát egyelőre a kiállítás rendezésénél s a katalogus összeállításánál használják fel.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg I. után Dr. Margitai.

33

A báróné rázta fejét.

»Abban ne reménykedjél, édes fiam. Nem rég ment el Wesselhöft tőlem, amit mondott az nem nagyon biztató.

»Ugy? mit mondott hát a dicső Wesselhöft?»

»Amennyire eddigi tapasztalataira támaszkodva ítélhet, nem sok marad a nagy gazdagságból.»

»Óh hogy a... tört ki Theobald.« Bocsáss meg anyácskám. Ilyen hirt nyugodtan venni — ehhez emberfölötti erő kellene. Hát erre házasodjam? Gyönyörű egy háztartás lenne még az is! A szegénységre ráadásul azok a reminiscenciák melyek Bessiehez fűződnek. Ha a szobalányát szidná, nagymamája jutna eszembe aki szintén szobalány volt; ha egy kertészlegény nyel lenne dolgom a nagybácsi kollégáját tisztelhetném benne.

»Ezek nagyon kicsinyes aggodalmak édes fiam.«

»Kicsinyes aggodalmak? Hát nem merő kicsinyes dolgok sorozata az egész élet? Minden nap tüszurást szenvedni, utoljára is kimeríti az embert. Az alacsony posványába szállani aia, egész nap abban mozogni, nem, ez a gondolat fölláztatja belsőmet. Te, a finom, a művelt asszony, hogy nem érted ezt?»

»Bessie az maradt, a mi volt: igazi urinő; én igazán megszerettem, mihelyt jól megismertem. Nagybátyja se változott, csak anyagi viszonyaik. Braunsberg Ferencz iránt elnézéssel lennem sokkal könnyebb lesz, mint volt Mr.

Browning, e parvenu iránt. Az elsőről azt tételtem föl, hogy nemességet hajhász, Braunschweigről tudom, hogy családunk iránt való háláját akarja leróni.*

»Gondolja a hóhér! No hiszen szépen leróta, mondhatom!*

»Ó jót akart, Theobald! Mindig azt hallottam, hogy jó szive van. Most már eszembe jutnak a történetek, melyeket boldogult atyád beszélt el nagyatyádról meg keresztfiáról, akit nagyon szeretett.*

»Szépen meghálálta az a szeretetet!*

»De megbánta tettét keservesen; ő volt az elesébitott; van mentsége elég.*

»Oh, Istenem, ne fogj föl mindent olyan közönségesen! Nem valami épületes gyermekeséről van itt szó; a mezitelen, szomorú valóval kell számolnunk. Pénz után vágyik, pénzen csügg mindenki — ez bizony igaz. Pénz szerzi meg az élet élvezeteit — pénz nélkül nincs élet. Mindent — mindent — csak a szegénységet ne.*

»Hogy beszélhetsz így, holott nem vagy szegény?« vágott közbe az anya élénken. »Itt van Thalheim! Tudod, hogy én milyen szerényen élek; de élhetek még szerényebben, csak tedd meg kötelességedet, tedd meg örömmel, készséggel!*

Várakozással teljesen nézett fiára; látni való volt, mennyire remélte, hogy áldozatkészsége visszhangra talál fia szívében.

Csalódott; halkán sóhajtott egyet, majd megindult hangon kérdezte:

»Hogy nyilatkozik Bessie a halasztásról?*

»Bessie? Ó ajánlotta tegnap.*

»Tegnap, az első izgalomban, meghiszem, de hát mit mond ma?*

»Ma még nem láttam.*

»Nem voltál még ma nála?*

»Nem.*

»Nem voltál nála kivel holnap meg kellett volna esküdnöd? Elhagytad őt egészen fájdalomában?*

Fülemelkedik ágyában, szemei mondhatatlan ijedtséggel csüggtek gyermekén.

»Oh Istenem, kérlek semmi érzélgősség!

Bessie nagyon határozott, s elvégez ő maga mindant. Bátyjának nyugalomra lévén szüksége éjjel nappal mellette van, nem is beszélhetnék vele. Ott van mellette az orvos. Schröder dr. jogi tanácsadóul Wesselhöft; mire lehetne még, szüksége?*

»A te szeretetedre, részvételedre.*

A tiszt vállat vonított.

»Nem tudom mit tehetnék érte,* felel.

»Mit tehetnél?« A báróné megragadta fia kezét. Ideg gyöngye asszonyok oly hirtelen izgatottságával kiáltott föl.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K.

Bánffy br. és az udvarhölgyek.

Budapest, márcz. 11. (Saját tud. táv.)
Bánffy Dezső br. felszólítást intézett a palotahölgyekhez, melyben felkéri őket, hogy nyilatkozzanak, mely ünnepségeken szándékoznak megjelenni a millenniumkor. A palotahölgyek közül többen e felszólítást sértőnek találták és visszaküldötték a miniszternek.

A külügyminiszter kitüntetése.

Bécs, márczius 11. (Saját tud. táv.)
Goluchowszky gróf külügyminisztert berlini látogatása alkalmából Vilmos német császár a vörös sasrenddel tüntette ki.

Vádak a honvédelmi miniszterium ellen.

Budapest, márcz. 11. (Saját tud. táv.)
»Fejérváry báró és Gromon czég« fölírással óriási szenzációt keltő nyílt levél jelent ma meg Kasics Péter nyugalmazott honvédelmi miniszteri tanácsostól, ki már

több ízben magára vonta a közfigyelmet éles támadásaival. A levél 3 fejezetben, 8 oldalon a legrettenetesebb vádakot közli a honvédelmi miniszter és államtitkár ellen. A nyílt levél mindenesetre szóba kerül a honvédelmi budget tárgyalásánál.

Bádeni és Glanz.

Bécs, márczius 11. (Saját tud. táv.)
A földművelésügyi miniszterium költségvetésének tárgyalása folyamán Badeni és Glanz összeveszték a kvóta-ügyön. A dologból kifolyólag Badeni követeli Glanz lemondását.

A színészegyesület közgyűlése.

Budapest, márczius 11. (Saját tud. táv.)
Országos színész egyesület mai ülésén elfogadták Kaffka Lászlónak és a vele szolidaris tanácsnak lemondását a pozsony-temesvári színtársulatnak a tanács ellen emelt vádjai következtében. Az ülésen, melyen Ditrői Mór elnökölt, igen szenvedélyesen vitatták meg a kérdést s daczára, hogy a lemondást elfogadták, Kaffka érdemeit erősen méltatták.

Az osztály-sorsjáték huzása.

Budapest, márcz. 11. (Saj. tud. táv.)
Magyar osztály-sorsjáték huzását közép-szerű érdeklődés mellett ma kezdték meg. A legnagyobb nyeresemény, amit ma kihuztak 20,000 korona és ezt a 68,001 számú sorsjegy nyerte.

K ö z g a z d a s á g.

Nagyváradí hetivásár.

— Márczius 3. —

Vásári árjegyzék a nagyváradí piaczon 1896 márczius 10-ik napján tartottvásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.40—6.25— Kétszeres buza 5.60.—5.50. Rozs 5.50—5.30. Árpa 5.00—4.80, Zab 6.20.—5.40 Tengeri 4.40—4.30 Borsó 13.— Lenese 15.— Bab 8.50. Köleskása 10.50 Burgonya 2.80 Lángliszt 12.50 Zsemlyelisz 11.70 Fehérkenyér liszt 11.— Barnakenyér liszt 9.50 széna fuvarral 2.90. Szalma fuvarral 1.80 Szalonna 48.— 6. kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa, bikk 3.10, tölgy 2.90, cser 3.35. 100 kiló marhahus 52.— Öntött gyertya 54.— Lámpaolaj 50.— Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 36 szilvapálinka 90, szesz 80. Egy métermázsza kősó 10.70, nyers fagygyu 24.—, olvasztott fagygyu 38.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 45.— uj-bor 30.—, mész —95, kemény faszén 1.40 puha faszén —, kendermag 9.50, köles 5.50 repeze 8.50, dió 20.00, mogyoró 12.—, aszu szilva 20.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 16, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 12, fog-hagyma 34, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 10. Egy liter kóolaj 20, 1 mm. Bükköny — 1 mm. Luezernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere — 1 mm. Burgondi —.

Marha ártáblázat 1896. márczius 10-ről egy pár első rendűjármas ökör 270—330, egy pár másodrendű jármas ökör 170 225, egy pár harmadrendű jármas ökör 95.170, 1 pár fejős tehén 60 150, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. — 90 1 drb vágó tehén 150 kgr. —, 58 1 drb. veres borju 14.—, 1 drb. fél éves borju 14 22. 1 drb. egy éves borju 24 35, két éves borju 26 52, 1 drb. hizott sertés 42, 63 1 pár fél éves sertés 12 16, 1 pár egy éves sertés 18 20, 1 pár két éves sertés 36—44, egydrb. jó igásló — 58, 1 pár ökörbőr 24—, egypár tehénbőr 16—, borjubőr 0—4, 1 pár lóbőr —, 11, 1 pár juh bőr —

Forgalmi kimutatás 1896. évi márczius hó 10-ről: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétsze-

res buza 100 hltr, rozs 200 hltr, árpa 50 hltr. zab 50 hltr, tengeri 350 hltr, burgonya 400 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy — drb, félhizott — sovány —, stüldő —, malacz —, hizott marha 10, jármás ökör 300, fejős tehén 200, borju 180, bivaly juh és bárány — ló 220.

Terménytőzsde.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 11.	
B u z a tavaszra, bácskai	7.05
> tavaszra, északi	7.07
> szeptember-októberre, bácskai	6.74
> szept-okt-re északi	6.76
R o z s tavaszra, bácskai	6.45
Rozs tavaszra, északi	6.47
T e n g e r i junius-juliusra, bácskai	4.14
> jun.-jul-ra, északi	4.16
R e p e z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.85
> aug.-szept.re, északi	10.90

Bécs, márczius 11.	
B u z a tiszai	7.40—7.70
> bántási	7.25—7.60
> bácskai	7.30—7.50
> szokványúru őszre	7.75—7.77
> szokványúru tavaszra	7.36—7.36
R o z s tiszavidéki	6.90—7.05
> szokványúru őszre	6.75—6.77
> szokványúru tavaszra	6.71—6.73
T e n g e r i magyar	6.10—6.20
Z a b, magyar kereskedelmi	4.70—4.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. márczius 11-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	122.—
Magyar koronajárdék — — — —	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — —	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — —	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból — — — —	121.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.75
Italméresi jog megváltási kötvény — — — —	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	96.50
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön — — — —	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön — — — —	144.—
Oszták járadék papirban — — — —	101.—
Oszták járadék ezüstben — — — —	101.—
Oszták járadék aranyban — — — —	120.25
Oszták korona járadék — — — —	148.50
1860. oszták államsorsjegyek — — — —	692.—
Oszták magyar bankrészevény — — — —	420.50
Magyar hitelbank részevény — — — —	382.10
Oszták hitelintézeti részevény — — — —	372.38
Oszták-magyar államvasuti részevény — — — —	842.—
20 frankos arany (Napoleonkor) — — — —	956.—
Német birodalmi márka — — — —	59.05
London vista — — — —	120.75
Páris vista — — — —	47.90
20 márkás arany — — — —	11.78

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

40 frtért

206 füzet

OSZTRÁK MAGYAR MONARCHIA

egészen uj

felvágatlan állapotban

(66) 2—3 eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Az építkező közönség figyelmébe!

Az építkező közönség szives tudomására hozom, hogy nagy mennyiségű

vasas téglá 1000-ként 9 forintjával,

ugy I. o. sima és reczés géptégla,

valamint I. o. kézi szintégla

a legjutányosabb áron nálam kaphatók.

2—0

Tisztelettel

Rimanóczy Kálmán.

Üzlethelyiség-változtatás!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a már 51 év óta a Zöldfa-utcán fennálló

ékszer- és óra- raktárunkat

Fő-utca, a színház épületébe (a volt Bertsey-féle üzlethelyiségbe) áthelyeztük.

Midőn ezen körülményt b. tudomására hozni szerencsénk van, értesítjük egyszerűsmind, miszerint raktárunkat jóval megnagyobbítottuk és úgy minden e szakmába vágó **arany** és **ezüst ékszerek**, **drágakövek**, valamint mindenféle **zseb-**

inga-, fall- és ébresztő-órákból továbbá mindennemű

egyházi szerekből

u. m. **kelyhek, szentségtartók** és **gyertyatartókból** rendkívüli dus választéku raktárt tartunk.

Eddig irántunk tanusított szives bizalmát ez uton megköszönve, kérjük azt részünkre továbbra is fenntartani és üzlethelyiségünk változtatását tudomásul venni.

Műhelyünkben mindennemű **zseb- és inga-óra** és **ékszer javítása** olesón és **pontosan elkészítetik.**

Szives megbízásait remélve, maradtunk

kiváló tisztelettel

Weisz Ignác és fia.

70 1—10

órá-ékszerészek.

Szülők figyelmébe!

A tavasz közeledtével van szerencsém értesíteni az igen tisztelt Szülőket, hogy **Szaniszló-utca 716/22. sz. volt Eleméri-féle házban levő**

óvodámba

még folyton veszek fel gyermekeket, miért is tisztelettel felkérem, hogy beiratás által engem becses bizalmukban részesíteni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Bázár Győzőné,

okl. tanítónő.

71 1—3

FELTÜNŐ!

HÁZIASSZONYOK

sok pénzt takaríthatnak meg a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használata által.

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Minden hüvely 15 kr.

Szabadalmazva minden iparállamban. — Minden darab több hétre fehér világitást ad.

Legnagyobb világító-erő legkisebb petroleum-fogyasztásnál.

➡ **Nincs korom! Nincs szag! A legrosszabb petroleum is meglepő fehér világossággal ég.** ➡

A hüvely úgy a mint van, bele lesz dobva a petroleum-tartóba és 24 óra után már meglepően fehér fényt kapunk. Ha a petroleum kiégett, több héten át utántölthető a nélkül, hogy ki kellene venni. **Az első esetben figyelni kell, hogy a lámpa tiszta legyen és a bél le legyen vágva.**

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expediáltatnak. — Magyarországon egyedüli elárusítója: **BRAND A.**

Budapest, Kalap-utca 15. szám.

➡ **Minden városban kerestetnek viszont elárusítók,** ➡

(68) 5—20

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradai szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

NAGYVÁRAD, Fő-utca, a Széchényi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolósi munkák

elvégeztetnek.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészies kivitelű márvány-utánezatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégablákban és czimfestésekben.

Különféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta- és papir-maché raktár.

Kész olajban festett cimerek kaphatók és kölcsön adtnak.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

➡ **Az anyag tartósságáért kezeséget vállalunk.** ➡

Száraz és saját készítményű tisztán kezelt, olajban tört **festékek**, kitűnő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok,
kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecetek, aranyozó kellékek,
házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, szinvegyítések tetszés szerinti.

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberg & Co.